

Afrapportering for projektet ”Nakke-skuldersmerter og erhvervstilknytning blandt tidligere syersker – en opfølgingsundersøgelse”. Projekt nr. 02-2015-0920150067117

Nakke-skuldersmerter og arbejdsliv

Danske syersker

Projektet følger en gruppe danske kvinder, der tilbage i 1990'erne havde deres faste stilling på tre daværende tekstilfabrikker i Herning og omegn. Disse 242 kvinder deltog i 1994 i et studie om forekomsten af nakke-skuldersmerter, som var en del af den daværende PRIM (PRojekt om forskning og Intervention i Monotont arbejde) -undersøgelse. Her viste det sig at en tredjedel af disse kvinder havde betydelige smerter i nakke eller skulder. Alligevel var de dengang en meget stabil arbejdskraft med kun ganske få sygemeldinger. Men to år senere ophørte deres ansættelse på tekstilfabrikkerne, som flyttede til Polen og Ukraine. Det skete altså en outsourcing af tekstilindustrien, hvilket førte til at syerskerne blev sagt op og de måtte ud og søge anden beskæftigelse/ uddannelse eller andet.

Da det ikke tidligere er blevet undersøgt, hvordan det gik syerskerne efter denne outsourcing, var *formålet med det nuværende projekt at lave en opfølgning på syerskernes arbejdsmarkedstilknytning og forløbet af deres nakke-skuldersmerter*. Stoppede smerterne efter de holdt op med at arbejde som syerske? og lykkedes det dem at finde andet arbejde? Mange andre mennesker oplever forsat i dag det at miste deres stillinger pga. udflytning af arbejdspladser til udlandet. Derfor bidrager resultaterne fra projektet til at belyse behovet for evt. forebyggende tiltag mod at arbejdere, som mister deres arbejde pga. outsourcing bliver ekskluderet fra arbejdsmarkedet.

Smerterne fortsatte

I 2008, 12 år efter at systuerne var lukket, fik kvinderne igen tilsendt et spørgeskema. De blev her bedt om at svare på en række spørgsmål om deres smerter i nakke og skuldre. Nu angav halvdelen af dem der returnerede spørgeskemaet at have betydelige nakke-skuldersmerter. Der var en tydelig sammenhæng mellem at have haft ondt i nakke og skulder dengang de var syersker, og så fortsat at have ondt i 2008. Deres nakke-skuldersmerter var altså ikke ophørt. Selvom de forlængst var stoppet som syersker og derfor ikke længere var udsat for de ensidige gentagne opgaver som dette arbejde indebar. Derimod var forekomsten af smerter tilsyneladende steget.

Tilfredsstillende arbejdsforløb?

Kvinderne opnåede i nogen grad at finde andet arbejde, bl.a. indenfor sundhedssektoren, børnepasning og rengøring. Men man kan stille spørgsmålstejn ved, om det var et tilfredsstillende arbejdsliv de opnåede. Resultaterne viser nemlig, at selvom mange fandt nyt arbejde, så havde de også adskillige perioder med arbejdsløshed af kortere og længere varighed. Også de helbredsrelaterede ydelser kom til at udgøre en stor del af deres indkomst. Bl.a. fik 16 % tilkendt førtidspension i løbet af opfølgingsperioden.

Sammenlignet med tiden som syerske, skete der altså en markant ændring i deres arbejdsmarkedstilknytning. De gik fra at have været på arbejde det meste tiden – på trods af smerter og de belastninger der var i syerske-jobbet – til en tilværelse med ustabil indkomst og mange omskiftelser i arbejdslivet. I løbet af de 12 år vi fulgte dem, efter at tekstilfabrikkerne var flyttet til udlandet, gik omkring 18 % af tiden med at være arbejdsløs og 19 % af tiden med at være på helbredsrelaterede ydelser. I alt tabte disse syersker 987 arbejdsår i den 12-årige periode efter at de blev sagt på fra systuerne. Altså tid, hvor kvinderne ellers kunne have bidraget på arbejdsmarkedet.

Specielt så det ud til at være mange af dem med nakke-skuldresmerter, der kom til at gå på helbredsrelaterede ydelser.

Forebyggelse i dag

Spørgsmålet er nu, om man kunne have gjort noget for at forbedre syerskernes prognose, så de havde opnået et bedre arbejdsliv og mindre nakke-skuldresmerter i 2008? Måske kunne de have opnået mere langvarige og stabile ansættelsesforløb, hvis de havde fået en anden opbakning og vejledning i, hvilke jobs de skulle søge og hvis forløbet op til opsigelse var grebet mere systematisk an med kurser, uddannelsesinitiativer o.l. Endvidere vejledning i hvordan de bedst kunne tilpasse sig nye arbejdsopgaver på trods af evt. nakke-skuldresmerter og fysiske begrænsninger. Til gavn for lignende arbejdsgrupper i fremtiden peger projektets resultater på et behov for støtte og forebyggende initiativer mod udvikling af nakke-skuldresmerter og senere utilfredsstillende og fluktuerende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Formidling

Skriftlig

Forskningsårsrapport. Neck-shoulder pain and work status. Faculty of Health Science, Aarhus University. Department of Occupational Medicine, Regional Hospital West Jutland- University research Clinic, Herning.

Jakobsen E, Biering K, Kaergaard A, Andersen JH. Neck-shoulder pain and work status among former sewing machine operators – a 14 years follow up study. J Occup Rehab (In review).

Jakobsen E, Biering K, Kaergaard A, Andersen JH . Long-term prognosis for neck-shoulder pain and disorders – a 14 years follow-up study. In preparation.

Videnskabelige og andre møder

NECK-SHOULDER PAIN AND WORK STATUS AMONG FORMER SEWING MACHINE OPERATORS – A 14 YEARS FOLLOW UP STUDY.

Emma Lise Thorlund Jakobsen, Karin Biering, Anette Kaergaard, Johan Hviid Andersen

Department of Occupational Medicine, Regional Hospital West Jutland - University Research Clinic, Herning, Denmark. Herning, Denmark

Foredrag på 25th EPICOH, Barcelona, Spain, September 4-7, 2016

Neck-shoulder pain and work status among former sewing machine operators

– a 14 years follow up study

Foredrag Forskningens dag, Hospitalsenheden Vest 2016, 18. august 2016, Herning Kongrescenter

Nakke-skulder smerter og arbejdsstatus

5. ÅRLIGE RAMAZZINI-SEMINAR, 26.-27. oktober 2016, Sandbjerg Gods, Sønderborg

Poster

Emma Lise Jakobsen. NECK-SHOULDER PAIN AND EMPLOYMENT AMONG FORMER SEWING MACHINE OPERATORS - A FOLLOW-UP STUDY.

Ph.d. dag, Health, Aarhus University, 22. Januar 2016.

Neck-shoulder pain and work status among former sewing machine operators – a 14 years follow up study.

Emma Lise Thorlund Jakobsen, Karin Biering, Anette Kaergaard, Johan Hviid Andersen

Arbejds miljøforskningsfondens årskonference 2017, København, 11. januar 2017

Populærvideenskabelig formidling

Resultaterne vil blive formidlet via Videnscenter for Arbejds miljø på www.arbejdsmiljoviden.dk
samt afdelings egen hjemmeside www.amkherning.dk.